

Ставься, Омечесство наше свободное (версия 2016)

ALEBO KONIEC NABOZENSKAJ SLOBODY V RUSKU?

Odkedy sa pred dvadsiatimi piatimi rokmi rozpadol komunistický Zväz sovietskych socialistických republík (ZSSR), jedným z pilierov, ktorého bola ateistická ideológia – náboženstvo v Rusku zažíva rozkvet a náboženstvá sa tejto šance pochopiteľne chopili, však popri moci, ktorú jednotlivým náboženstvám zabezpečujú milióny veriach, je v hre aj nemalý balíček financií. Na náboženskom semafore bola červená farba nahradená zelenou, ale len pre štyri veľké náboženstvá, ktoré sú v ruskom Zákone o cirkvách z roku 1997 označené za štyri tradičné vierovyznania „Matičky Rusi“. Dominantné postavenie má, samozrejme, pravoslávne (ortodoxné) kresťanstvo, popri ktorom sa postavenie štátnych náboženstiev priznáva už len islamu, judaizmu a budhizmu. Tolerovaná je ešte Rímskokatolícka cirkev, ktorej bolo povolené pôsobiť v Rusku prakticky bez obmedzení, a to napriek veľkým nezhodám, pretrvávajúcim ešte z čias bolševickej revolúcie, týkajúcich sa majetkoprávneho vysporiadania s vodcami ortodoxných kresťanov.

Tento stav platil do leta tohto roku, ale došlo k zmene. Poslankyňa ruského parlamentu

za stranu Jednotné Rusko Irina Jarovaja, zameriavajúca sa na prenasledovanie demonštrantov a mimovládnych organizácií, totiž, Dolnej komore parlamentu predložila balík zákonov, ktoré majú pomôcť zabrániť šíreniu extrémizmu a terorizmu v krajine (tzv. protiteroristický zákon). V júni t.r. obe komory ruského parlamentu zákon schválili a bývalý agent rozviedky KGB v Nemecku, neskôr šéf FSB, súčasný premiér a možno aj budúci „báťuška cár Voloda I.“ zvaný Pravoslávny, s požehnaním popov už len zabezpečil, aby sa zákon urýchlene prijal a sám ho slávnostne podpísal.

Boj proti terorizmu je, samozrejme, správny a potrebný a žiadny normálny a triezvo uvažujúci človek nebude sponchyňovať potrebu prijatia účinných protiteroristických opatrení. Ale v Rusku je vždy všetko akosi zázračne zamotané: na jednej strane Ruski predstavitelia hovoria (a oprávnené) o islamskom radikalizme, extrémizme a terorizme, na druhej strane však islamu, ktorý je po ortodoxii najväčším náboženstvom v krajine, odsúhlasia obrovský finančný balíček na budovanie mešit od Čečenska až po Tatársko, plus ako

bonus povolia v Moskve postaviť najväčšiu európsku mešitu, ktorú na jeseň 2015 slávnostne otvoril, kto iný ako sám premiér; a následne - o necelý rok - prijímú zákony obmedzujúce náboženskú slobodu v krajine na úroveň z roku 1929, kedy bolo vyznávanie viery v ZSSR povolené len v chrámoch.

O čo vlastne v tom zákone ide a aká je spojitosť medzi terorizmom a náboženskou slobodou? Zákon kladie náboženským skupinám množstvo obmedzení v „mene boja proti extrémizmu“. A presne tento termín nedá už dlhší čas spať ľudskoprávnym aktivistom, pretože je nedostatočne zafinovaný, a tým umožňuje označiť za trestný čin akýkoľvek spôsob disentu alebo neschváleného protestu. Popri uvedenom útoku na základné ľudské práva sa pozrime na dopad tohto zákona na cirkevné záležitosti, ktoré sú prijatým balíčkom opatrení priamo ohrozené.

Pre pôsobenie náboženskej skupiny nový zákon vyžaduje úradné povolenie, pričom Bohoslužby, ale aj napr. modlitebné stretnutia musia prebiehať len v oficiálne uznaných náboženských budovách. Náboženské stretnutia kdekoľvek, mimo týchto budov,

Donald Ossewaarde s manželkou

vrátane súkromných bytov sú zakázané, čo napr. domové cirkvi likviduje, resp. posúva do ilegality. Členom náboženských skupín zákon zakazuje aj misijnú činnosť spočívajúcu v oslovovaní ľudí na verejnosti a to formou vydávania svedectva či verejného hlásania evanjelia. Šírenie viery prostredníctvom internetu či iných elektronických médií, ktoré na to nedostanú vládny súhlas, sa zákonom zakazuje. A každý občan, ktorý by chcel vyvíjať takúto aktivitu ako súkromná osoba, bude musieť svoj zámer vopred nahlásiť úradom a požiadať o vydanie povolenia. Osoby porušujúce zákon môžu byť pokutované alebo dokonca vyhodené z Ruska. A jeden z najprehliadanejších aspektov zákona, vyvolávajúci všeobecné pochybnosti a starosti je prísne obmedzenie aktivít náboženských skupín, najmä menších cirkví, čo ruským úradom umožní zatýkať nepohodlné náboženské osobnosti a potláčať náboženské komunity. Je úplne jasné, že problémy sa týkajú najmä evanjelických a charizmatických cirkví, pričom na registráciu nových subjektov treba rovno zabudnúť. Sergej Rjachovskij, pastor letničnej cirkvi a jeden zo spoluvodcov organizácie združujúcej protestantské cirkvi v

Rusku, zverejnil na kresťanskom serveri Portal-Credo otvorený list, v ktorom uviedol, že zákon je v rozpore s Ruskou ústavou, a že uvaliť na každého veriaceho povinnosť disponovať špeciálnym povolením oprávňujúcim šíriť vieru a rozdávať náboženskú literatúru či iné materiály mimo Bohoslužobných priestorov, je nielen absurdné a urážlivé, ale aj vytvárajúce podmienky masového prenasledovania veriacich porušujúcich tieto ustanovenia, čím zákon vracia Rusko do jeho hanebnej minulosti.

Že sa to v Rusku myslí naozaj vážne, môže potvrdiť americký baptistický misionár Don Ossewaarde, ktorý sa stal jednou z prvých obetí tohto zákona: za „zločin“ neoprávneného obracania na vieru v meste Oryol, kde s manželkou Ruth pôsobí už 14 rokov, mu bola udelená pokuta štyridsaťtisíc rubľov (cca 578 €). Voči rozsudku sa odvolal, ale na odvolacom konaní mu sudca akurát prečítal príslušný zákon s prízvukom na to, čo je to nedovolená misijná činnosť. „Aj keď ruština nie je môj rodný jazyk, bol som schopný pochopiť, že moje aktivity túto definíciu nespĺňali, takže som žiadny zákon neporušil,“

povedal Ossewaarde. Sudca napriek tomu opätovne rozhodol v jeho neprospech. „Teraz musíme využiť vyššie inštitúcie, vyššiu úroveň opravného prostriedku... Uistil som môjho právnika, že budem v tomto boji pokračovať až na najvyšší súd a môj právnik zas uistil mňa, že tento prípad bude hrať dôležitú úlohu pri určovaní budúcnosti náboženskej slobody v Rusku, a to nielen pre zahraničných misionárov, ale aj pre bežných ruských veriacich... Tento prípad je dôležitý a vyžaduje si daň, ktorú som ochotný zaplatiť a ísť ďalej,“ povedal Ossewaarde po potvrdení rozsudku a zároveň poprosil svojich priaznivcov, aby sa aj naďalej za neho modlili.

S poslednými lúčmi letného slnka odišla z Ruska aj tá pramalá sloboda, ktorú Rusi mali a jasnú letnú oblohu slobody zahalil temný mrak náboženskej neslobody. A nám spolu s ruskými bratmi a sestrami zostáva len modlitba za to, aby Pán urobil zázrak a umožnil slobodné hlásanie plnej zvesti evanjelia, aby Rusi nemuseli klamať, keď spievajú prvý verš refrénu svojej národnej hymny: „*Bud' slávna, Vlast' naša slobodná*“.

Róbert Vysocký